

Z A K O N
O PLATNOM PROMETU U ZEMLJI
(« SI list CG», br.61/08 od 13.10.2008.godine)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se obavljanje platnog prometa u zemlji, i to: transferi sredstava, poravnanja međubankarskih transfera, instrumenti elektronskog plaćanja, platni sistemi i vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu.

Značenje izraza

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **agent za poravnanje** je institucija koja upravlja procesom poravnanja za sistem transfera;

2) **bankarski dan** je dio dana u kome je izvršna institucija otvorena za prijem, obradu i prenos naloga za izvršavanje transfera i drugih obavještenja koja se odnose na transfere;

3) **datum valute** je bankarski dan na koji se, prema instrukcijama inicijatora, izvršava transfer;

4) **instrument elektronskog plaćanja** je platni instrument koji omogućava njegovom imaoocu da raspolaže elektronski registrovanim sredstvima i izvršava transfer putem elektronskih ili drugih tehničkih sredstava;

5) **inicijator transfera** (u daljem tekstu: inicijator) je lice koje izdaje nalog izvršnoj instituciji za izvršavanje transfera;

6) **klijent** je lice, uključujući banku, koje ima račun u banci ili lice koje nema račun, za kojeg banka obezbjeđuje usluge izvršavanja transfera;

7) **kolateral** su sredstva koja učesnik u platnom sistemu (u daljem tekstu: učesnik) zalaže radi obezbjeđenja kredita koji uzima za potrebe svoje likvidnosti, odnosno za potrebe ispunjenja obaveza koje proizilaze iz njegovog učešća u platnom sistemu;

8) **korisnik** je lice koje je konačni primalac sredstava u transferu;

9) **kontrola platnih sistema** je aktivnost Centralne banke usmjerena na sam sistem transfera, a ne na individualne učesnike, primarno namijenjena promovisanju sigurnog i efikasnog funkcionisanja platnog sistema;

10) **operater platnog sistema** je pravno lice koje je odgovorno za izvršavanje operacija platnog sistema, u skladu sa pravilima platnog sistema;

11) **pokriće na računu za poravnanje** su raspoloživa sredstva na računu za poravnanje učesnika kod Centralne banke;

12) **pokriće na računu** su raspoloživa sredstva za izvršavanje transfera na računu klijenta kod banke;

13) **poravnanje međubankarskih transfera** je oslobađanje učesnika njihovih među-sobnih obaveza, vezanih za transfere koji se izvršavaju između dva ili više učesnika;

14) **primalac instrumenta elektronskog plaćanja** (u daljem tekstu: primalac) je lice koje, shodno ugovoru koji je zaključilo sa izdavaocem instrumenta elektronskog plaćanja, prihvata plaćanje instrumentom elektronskog plaćanja;

II. TRANSFERI SREDSTAVA

Pojam transfera sredstava

Član 3

(1) Transfer sredstava (u daljem tekstu: transfer) je prenos novčanih sredstava koji izvršava, po nalogu inicijatora, izvršna institucija iz člana 4 ovog zakona.

(2) Uputnički transfer izvršen preko preduzeća poštanskog saobraćaja ne smatra se transferom u smislu ovog zakona.

Izvršna institucija

Član 4

Izvršne institucije, u smislu ovog zakona, su:

- 1) Centralna banka;
- 2) banka, filijala strane banke i drugo pravno lice koje od Centralne banke dobije dozvolu ili odobrenje za izvršavanje transfera.

Agent

Član 5

(1) Izvršna institucija, na osnovu ugovora, može pojedine poslove u izvršavanju transfera povjeriti agentu.

(2) Poslove iz stava 1 ovog člana agent obavlja u ime i za račun izvršne institucije, koja je odgovorna za sve postupke agenta i za svaki njegov propust u obavljanju tih poslova.

(3) Centralna banka bliže propisuje poslove, uslove i način obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana.

Vrste transfera

Član 6

(1) Transfer može biti transfer odobrenja ili transfer zaduženja.

(2) Transfer odobrenja je transfer koji se vrši na osnovu naloga inicijatora za izvršavanje transfera izvršnoj instituciji da:

1) sa njegovog računa prenese sredstva na račun korisnika ili korisniku izvrši isplatu gotovine;

2) njegovu gotovinsku uplatu prenese na račun korisnika.

(3) Transfer zaduženja je transfer koji se vrši na osnovu naloga inicijatora izvršnoj instituciji da sredstva sa računa dužnika prenese na račun inicijatora ili mu izvrši isplatu gotovine, pri čemu je dužnik prethodno dao pisanu saglasnost za ovakav transfer.

(4) Transfer odobrenja i transfer zaduženja mogu biti unutarbankarski ili međubankarski.

(5) Unutarbankarski transfer je transfer kod kojeg se prenos sredstava obavlja unutar jedne izvršne institucije.

(6) Međubankarski transfer je transfer kod kojeg se prenos sredstava obavlja između dvije izvršne institucije u platnom sistemu.

Nalog za izvršavanje transfera

Član 7

(1) Nalog za izvršavanje transfera (u daljem tekstu: nalog) je instrukcija koju inicijator daje izvršnoj instituciji za izvršavanje transfera.

(2) Nalog može biti u pisanoj ili elektronskoj formi.

(3) Nalog se izdaje platnim instrumentima (kreditni nalog, debitni nalog, platne kartice).

(4) Centralna banka propisuje minimum elemenata kreditnog i debitnog naloga.

Uslovi za izvršavanje transfera

Član 8

(1) Uslovi za izvršavanje transfera su:

1) pravilno ispostavljen nalog inicijatora;

2) pokriće na računu na teret kojeg se izvršava nalog inicijatora, a u međubankarskom transferu i pokriće na računu za poravnanje izvršne institucije kod koje se transfer inicira;

3) pisana saglasnost dužnika kod transfera zaduženja;

4) dokumentacija koju zahtijeva izvršna institucija.

(2) Transfer se može izvršiti bez naloga inicijatora u slučaju:

1) izvršenja sa računa klijenta radi naplate novčanog potraživanja u skladu sa zakonom;

2) ispravke grešaka;

3) kada je zaduženje računa bez izdavanja naloga prethodno ugovoreno između klijenta i izvršne institucije.

Rokovi za izvršavanje transfera

Član 9

(1) U unutarbankarskom transferu odobrenja izvršna institucija je dužna da odobri račun korisnika, odnosno izvrši gotovinsku isplatu korisniku istog bankarskog dana kada je primila nalog inicijatora, odnosno na datum valute.

(2) U unutarbankarskom transferu zaduženja izvršna institucija je dužna da odobri račun korisnika, odnosno izvrši gotovinsku isplatu korisniku istog bankarskog dana kada je primila nalog inicijatora, odnosno na datum valute.

(3) U međubankarskom transferu odobrenja izvršna institucija inicijatora je dužna da prenese sredstva izvršnoj instituciji korisnika istog bankarskog dana kada je inicijator izdao nalog, odnosno na datum valute, a izvršna institucija korisnika da odobri račun korisnika, odnosno izvrši gotovinsku isplatu korisniku istog bankarskog dana kada je primila sredstva na svoj račun.

(4) U međubankarskom transferu zaduženja izvršna institucija dužnika je dužna da prenese sredstva izvršnoj instituciji inicijatora istog bankarskog dana kada je primila nalog inicijatora, odnosno na datum valute, a izvršna institucija inicijatora je dužna da odobri račun inicijatora istog bankarskog dana kada je primila sredstva na svoj račun.

Zabrana odbitka od iznosa transfera

Član 10

Izvršna institucija je dužna da izvrši transfer u punom iznosu koji je naznačen u nalogu, bez ikakvih odbitaka.

Račun za izvršavanje transfera

Član 11

(1) Račun za izvršavanje transfera (u daljem tekstu: račun) se otvara na osnovu ugovora, koji zaključuju izvršna institucija i klijent.

(2) Klijent može imati više računa kod jedne izvršne institucije i račune kod više izvršnih institucija.

(3) Račun se ukida pod uslovima utvrđenim zakonom ili drugim propisom, odnosno ugovorom iz stava 1 ovog člana.

(4) Račun klijenta koji je blokiran na osnovu odluke nadležnog organa ne može se ukinuti, ukoliko zakonom nije drukčije uređeno.

(5) Centralna banka propisuje strukturu računa i bliže uslove i način otvaranja i ukidanja računa.

Registri računa

Član 12

(1) Centralna banka vodi Centralni registar računa kao jedinstvenu informacionu bazu podataka o računima i njihovim vlasnicima.

(2) Podaci iz Centralnog registra računa su tajni, ukoliko zakonom nije drukčije uređeno.

(3) Izvršna institucija je dužna da vodi registar računa svojih klijenata.

(4) Izvršna institucija je dužna da dostavlja Centralnoj banci podatke o otvorenim računima, promjene podataka o računu i podatke o ukidanju računa najkasnije do kraja bankarskog dana u kojem je račun otvoren, ukinut ili promjena izvršena.

(5) Centralna banka propisuje sadržinu Centralnog registra računa.

Obaveze i odgovornosti izvršne institucije

Član 13

(1) Izvršna institucija dužna je da:

1) obezbijedi, u pisanoj formi, svakoj zainteresovanoj strani informacije o opštim uslovima i procedurama za izvršavanje transfera;

2) postupa sa uobičajenom pažnjom pri izvršavanju transfera;

3) klijentu dostavi izvještaj o stanju, svim promjenama na računu i iznosu naknade koju klijent plaća;

4) ispita svaku reklamaciju klijenta i, ukoliko nađe da je opravdana, izvrši potrebna usaglašavanja i korekcije bez odlaganja;

5) objavi tarifu po kojoj naplaćuje naknadu za usluge transfera, u svojim prostorijama za rad klijentima i na web-site;

6) tarifu po kojoj naplaćuje naknadu za usluge transfera dostavi Centralnoj banci u roku od tri radna dana od dana donošenja akta o visini naknade za usluge transfera.

(2) Izvršna institucija je odgovorna klijentu za štetu koja nastane zbog neizvršenja naloga, nepravilnog izvršenja naloga i kašnjenja u izvršenju naloga.

(3) Ako izvršna institucija ne izvrši nalog ili ga izvrši u korist pogrešnog primaoca i ako je za iznos naloga umanjeno pokrivenje na računu klijenta, izvršna institucija je dužna da na zahtjev klijenta ili čim uoči grešku:

1) klijentu vrati iznos sredstava za koji je umanjeno pokriće na njegovom računu i eventualne troškove koji su tom prilikom nastali za klijenta;

2) plati naknadu u visini zatezne kamate koja bi bila obračunata na iznos naloga za period od dana smanjenja pokrića na računu klijenta do dana povraćaja sredstava.

(4) U slučaju kašnjenja u izvršenju naloga, izvršna institucija je obavezna da klijentu plati zakonom utvrđenu zateznu kamatu na iznos neblagovremeno izvršenog naloga, za period od dana kada je nalog trebao biti izvršen do dana izvršenja naloga.

(5) U slučajevima iz st. 2, 3 i 4 ovog člana, ako je nastala šteta, klijent ima pravo da traži razliku do punog iznosa štete u skladu sa zakonom kojim su uređeni obligacioni odnosi.

Oslobađanje od odgovornosti izvršne institucije

Član 14

Izvršna institucija oslobađa se odgovornosti za neizvršenje transfera ili kašnjenje u izvršavanju transfera u slučaju: više sile ili okolnosti koje nije mogla spriječiti, otkloniti ili izbjeći; preduzimanja mjera i radnji za sprječavanje pranja novca ili finansiranja terorizma, kao i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Ispravljanje greške

Član 15

(1) U slučaju pogrešnog transfera, izvršna institucija je dužna da ispravi grešku.

(2) Troškovi ispravke greške padaju na teret izvršne institucije.

(3) Ukoliko na računu na koji su pogrešno prenesena sredstva nema ili nema dovoljno sredstava, izvršna institucija je dužna da ispravku greške izvrši na svoj teret.

(4) Izvršna institucija je dužna da uspostavi procedure za ispravku grešaka i da vodi knjigu žalbi i grešaka, u kojoj se naznačava status i način njihovog rješavanja.

(5) Pogrešnim transferom ne smatra se prenos sredstava do kojeg je došlo propustom klijenta.

Arhiviranje i čuvanje dokumentacije

Član 16

Dokumentaciju o izvršenim transferima izvršna institucija je dužna da arhivira i čuva pet godina, a elektronske podatke o izvršenim transferima 10 godina od dana izvršenja transfera.

III. PORAVNANJE MEĐUBANKARSKIH TRANSFERA

Poravnanje međubankarskih transfera

Član 17

(1) Za svaki međubankarski transfer vrši se poravnanje između izvršnih institucija.

(2) Poravnanje svih međubankarskih transfera vrši se u RTGS platnom sistemu, izvršavanjem pojedinačnih transfera po bruto principu u realnom vremenu (u daljem tekstu: RTGS sistem).

(3) Nalog upućen u RTGS sistem je konačan i neopoziv od momenta njegovog prihvatanja u sistem radi poravnanja.

(4) Nalog je prihvaćen u RTGS sistem radi poravnanja kada je sistem potvrdio njegovu validnost i utvrdio postojanje pokrića na računu za poravnanje.

(5) Centralna banka svojim propisom utvrđuje minimalnu vrijednost međubankarskih transfera u zemlji koji moraju biti procesuirani u RTGS sistemu (granica velikih i malih plaćanja).

RTGS sistem

Član 18

(1) Centralna banka je vlasnik, operater, učesnik i agent za poravnanje RTGS sistema u Crnoj Gori.

(2) Učesnici u RTGS sistemu mogu biti pravna lica čiji se računi, shodno zakonu, otvaraju i vode kod Centralne banke.

(3) Učesnici u RTGS sistemu, u skladu sa propisom Centralne banke, mogu biti i druga pravna lica.

Insolventnost učesnika

Član 19

(1) Pod insolventnošću učesnika, u smislu ovog zakona, smatra se otvaranje postupka stečaja ili likvidacije nad učesnikom.

(2) Momentom insolventnosti smatra se momenat kada nadležni organ donese odluku o otvaranju stečajnog postupka ili postupka likvidacije nad učesnikom.

(3) Insolventnost učesnika neće spriječiti korišćenje sredstava koja se nalaze na njegovom računu za poravnanje radi ispunjavanja obaveza tog učesnika koje proizilaze iz njegovog učešća u platnom sistemu u pogledu finaliziranja poravnanja u platnom sistemu na dan insolventnosti, ako su takvi nalozi prihvaćeni od strane platnog sistema u skladu sa pravilima platnog sistema:

1) prije momenta insolventnosti;

2) nakon momenta insolventnosti, ako je nalog primljen na dan insolventnosti, a operater platnog sistema nije znao niti je mogao znati za insolventnost učesnika.

(4) Insolventnost učesnika neće uticati na prava učesnika sistema da realizuju kolateral koji je učesnik založio prije momenta insolventnosti radi obezbjeđenja sredstava za izvršenje obaveza koje proizilaze iz njegovog učešća u platnom sistemu, ukoliko učesnik nije ispunio obavezu obezbijeđenu kolateralom.

Obavještanje

Član 20

Centralna banka, narednog dana od dana izdavanja dozvole iz člana 33 ovog zakona, obavješta Centralni registar Privrednog suda o učesnicima u platnom sistemu za koje postupak stečaja ili likvidacije ne vodi Centralna banka.

IV. INSTRUMENTI ELEKTRONSKOG PLAĆANJA

Vrste instrumenata elektronskog plaćanja

Član 21

Instrumenti elektronskog plaćanja, u smislu ovog zakona, su: bankarske platne kartice i elektronske bankarske platne aplikacije (u daljem tekstu: instrumenti udaljenog pristupa).

Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa

Član 22

Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa je banka i filijala strane banke čija dozvola ili odobrenje uključuje izdavanje instrumenata udaljenog pristupa.

Obaveze i odgovornosti izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa

Član 23

(1) Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa dužan je da:

1) stvori uslove imaocu instrumenta udaljenog pristupa (u daljem tekstu : imaoc) za blagovremeno obavještavanje izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa o gubitku, krađi ili zloupotrebi instrumenta udaljenog pristupa ili sredstva koje omogućava njegovu upotrebu neovlašćenom transferu koji je registrovan na računu imaoca i grešci ili nepravilnosti u vođenju računa od strane izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa;

2) preduzme sve mjere radi sprječavanja upotrebe instrumenta udaljenog pristupa, nakon prijema obavještenja iz stava 1 tačka 1 ovog člana;

3) obezbijedi imaocu izvještaj o transferima koji su izvršeni instrumentom udaljenog pristupa.

(2) Izdavaocu instrumenta udaljenog pristupa zabranjeno je da:

1) izdaje instrument udaljenog pristupa bez zahtjeva imaoca, osim u slučaju kada zamjenjuje instrument udaljenog pristupa koji imalac koristi;

2) otkriva lični identifikacioni broj imaoca (PIN) ili drugi kod, osim lično imaocu.

(3) Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa je odgovoran za:

1) pravilno i potpuno izvršenje transfera imaoca, kao i kada je transfer izvršen uz korišćenje sredstava ili opreme koja nijesu pod direktnom ili ekskluzivnom kontrolom izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa, pod uslovom da je izdavalac instrumenta udaljenog pristupa odobrio njihovo korišćenje;

2) transfer koji nije odobren od strane imaoca, kao i greške i nepravilnosti izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa u vođenju računa imaoca;

3) gubitak koji nastane od momenta obavještavanja izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa u skladu sa stavom 1 tačka 3 ovog člana, osim u slučaju kada je imalac postupio sa krajnjom nepažnjom ili prevarnom radnjom.

(4) U smislu stava 3 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, izdavalac instrumenta udaljenog pristupa je odgovoran do iznosa koji je potreban da bi imalac povratio stanje na računu koje je postojalo prije neodobrenog ili pogrešno izvršenog transfera, kao i za nastalu štetu.

Ugovor o prihvatanju plaćanja instrumentom udaljenog pristupa

Član 24

Međusobna prava i obaveze izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa i primaoca uređuju se ugovorom o prihvatanju plaćanja instrumentima udaljenog pristupa, u pisanoj formi, koji obavezno sadrži:

1) vrste instrumenata udaljenog pristupa koji se koriste za transfere sa primaocem;

2) opis obaveza i odgovornosti izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa i primaoca, uključujući i procedure sigurnosti;

3) period i način plaćanja od strane izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa primaocu;

4) razloge zbog kojih primalac može odbiti da prihvati plaćanje instrumentom udaljenog pristupa.

Opšti uslovi izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa

Član 25

(1) Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa je dužan da pripremi, u pisanoj formi, opšte uslove za izdavanje i upotrebu instrumenata udaljenog pristupa, koji čine sastavni dio ugovora o izdavanju i upotrebi instrumenata udaljenog pristupa.

(2) Opšti uslovi iz stava 1 ovog člana obavezno sadrže:

1) opis instrumenata udaljenog pristupa i način upotrebe, uključujući finansijski limit koji se odnosi na njihovu upotrebu;

2) opis obaveza i odgovornosti izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa i imaoca i rokove njihovog ispunjavanja, uključujući proceduru zaštite instrumenata udaljenog pristupa;

3) informacije o tehničkim zahtjevima koji se odnose na komunikacionu opremu, čija je upotreba odobrena i način na koji se može koristiti;

4) vrste i iznose naknada koje plaća imalac u vezi sa upotrebom instrumenata udaljenog pristupa;

5) procedure reklamacije i rješavanja sporova.

(3) Ako se instrument udaljenog pristupa koristi izvan Crne Gore, sastavni dio opštih uslova iz stava 1 ovog člana moraju biti informacije i o:

1) iznosima svake naknade koja se plaća za transfer u stranoj valuti;

2) kurs za konvertovanje strane valute u transferu, uključujući relevantan datum za utvrđivanje kursa.

(4) Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa je dužan da o svakoj izmjeni opštih uslova iz stava 1 ovog člana obavijesti imaoca, najmanje 30 dana prije dana stupanja na snagu izmjena.

(5) Izdavalac instrumenta udaljenog pristupa je dužan da opšte uslove iz stava 1 ovog člana, kao i njihove izmjene dostavi Centralnoj banci u roku od tri dana od dana usvajanja.

Bliže uređenje pitanja od značaja za izdavanje i upotrebu instrumenata udaljenog pristupa

Član 26

Propisom Centralne banke bliže će se urediti izdavanje i upotreba instrumenata udaljenog pristupa.

Izveštavanje Centralne banke u vezi instrumenata udaljenog pristupa

Član 27

(1) Centralna banka propisuje način i rokove za izvještavanje Centralne banke o broju i vrsti izdatih instrumenata udaljenog pristupa i drugim podacima vezanim za izdavanje i upotrebu instrumenata udaljenog pristupa.

(2) Izdavalac instrumenata udaljenog pristupa je dužan da izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja Centralnoj banci na način i u rokovima koje propiše Centralna banka.

Usluge izdavanja instrumenata udaljenog pristupa

Član 28

Usluge izdavanja instrumenata udaljenog pristupa smiju obavljati samo lica iz člana 22 ovog zakona.

V. PLATNI SISTEMI

Pojam platnog sistema

Član 29

Platni sistem je pravni odnos zasnovan na ugovoru između tri ili više učesnika, ne ubrajajući agenta za poravnanje i operatera platnog sistema, sa utvrđenim pravilima i standardizovanim procedurama za izvršavanje transfera između učesnika.

Učesnici u platnom sistemu

Član 30

(1) Učesnici u platnom sistemu mogu biti:

- 1) Centralna banka;
- 2) banke i filijale stranih banaka;
- 3) državni organ i nosilac javnih ovlašćenja;
- 4) centralne banke ostalih zemalja;
- 5) Evropska centralna banka;
- 6) Centralna depozitarna agencija;
- 7) ovlašćeni učesnici na tržištu hartija od vrijednosti;

(2) Učesnici u platnom sistemu mogu biti i druga pravna lica, u skladu sa propisom Centralne banke.

Pravila platnog sistema

Član 31

(1) Pravilima platnog sistema utvrđuju se:

- 1) operater platnog sistema;
- 2) učesnici, uslovi za učešće, suspenziju i isključenje iz platnog sistema;
- 3) prava i obaveze učesnika i operatera platnog sistema;
- 4) forma, elementi i način ispostavljanja naloga koji se koriste u platnom sistemu;

sistemu;

- 5) način transfera, validacije i obezbjeđenja konačnosti naloga;
- 6) procedura u slučaju nelikvidnosti učesnika;
- 7) tehnički standardi koji se primjenjuju u platnom sistemu;
- 8) operativni dan i terminski plan rada platnog sistema;

- 9) sigurnosne procedure koje se primjenjuju u platnom sistemu;
 - 10) način izvještavanja učesnika o transferima;
 - 11) način arhiviranja papirne i elektronske dokumentacije i period njihovog čuvanja;
 - 12) način izvještavanja Centralne banke;
 - 13) procedure za oporavak u slučaju vanrednih situacija;
 - 14) druga pravila od značaja za siguran i efikasan rad platnog sistema.
- (2) Operater platnog sistema je dužan da podnese zahtjev Centralnoj banci za odobrenje promjena u ugovoru o platnom sistemu ili u pravilima platnog sistema.

Operater platnog sistema

Član 32

- (1) Operater platnog sistema može biti:
- 1) Centralna banka;
 - 2) banka koja je u dozvoli za rad platnog sistema označena kao operater platnog sistema.
- (2) Zabranjeno je drugim licima, osim licima iz stava 1 ovog člana, da obavljaju djelatnost operatera platnog sistema.

Dozvola za rad platnog sistema

Član 33

Centralna banka izdaje dozvolu za rad platnog sistema (u daljem tekstu: dozvola) banci operateru platnog sistema.

Uslovi za izdavanje dozvole

Član 34

- Centralna banka će izdati dozvolu ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:
- 1) operater platnog sistema je tehnički, organizaciono i funkcionalno osposobljen za operativno upravljanje platnim sistemom i ima kontrolne mehanizme i mehanizme sigurnosti i upravljanja rizicima;
 - 2) operater platnog sistema ima poslovni plan rada za prve tri godine poslovanja, zasnovan na realnim ekonomskim pokazateljima;
 - 3) operacije platnog sistema ne ugrožavaju kompatibilnost u funkcionisanju drugih platnih sistema, stabilnost i sigurnost finansijskog sistema u Crnoj Gori.

Postupak izdavanja dozvole

Član 35

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole podnosi se u pisanoj formi, uz podnošenje dokaza o ispunjenju uslova za izdavanje dozvole iz čl. 31 i 34 ovog zakona.
- (2) Centralna banka rješenjem odlučuje o zahtjevu iz stava 1 ovog člana u roku od 90 dana od dana dostavljanja zahtjeva.
- (3) Rješenje iz stava 2 ovog člana je konačno.
- (4) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se voditi upravni spor.
- (5) Centralna banka propisuje bliže dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za izdavanja dozvole.

Korektivne mjere

Član 36

(1) Ukoliko se utvrdi kršenje pravila platnog sistema ili postupanje suprotno propisima, Centralna banka može:

- 1) poslati pisano upozorenje operateru platnog sistema;
 - 2) obavezati operatera platnog sistema da otkloni nedostatke u određenom roku;
 - 3) obavezati operatera platnog sistema da obezbijedi eksternu reviziju platnog sistema i njegovih učesnika;
 - 4) naložiti operateru platnog sistema da isključi jednog ili više učesnika, ako ne ispunjava uslove za učešće u platnom sistemu;
 - 5) zabraniti operateru platnog sistema da obavlja aktivnosti utvrđene dozvolom, do otklanjanja nedostataka.
- (2) Centralna banka o mjerama iz tač. 2, 3, 4 i 5 ovog člana odlučuje rješenjem.
 (3) Rješenje iz stava 2 ovog člana je konačno.
 (4) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se voditi upravni spor.

Oduzimanje dozvole**Član 37**

Centralna banka će oduzeti dozvolu operateru platnog sistema:

- 1) ako je dozvola izdata na osnovu netačnih informacija;
- 2) ako operater platnog sistema nije započeo operacije platnog sistema u roku od šest mjeseci od dana izdavanja dozvole;
- 3) u slučaju prestanka ispunjavanja nekog od uslova za izdavanje dozvole;
- 4) u slučaju postupanja suprotno propisima i pravilima platnog sistema;
- 5) u slučaju sprječavanja vršenja kontrole platnog sistema ili odbijanja da se stvore uslovi za vršenje kontrole platnog sistema;
- 6) ako ne obavlja djelatnost operatera platnog sistema duže od šest mjeseci;
- 7) u slučaju otvaranja postupka stečaja ili likvidacije nad operaterom platnog sistema.

Rješenje o oduzimanju dozvole**Član 38**

- (1) Centralna banka o oduzimanju dozvole izdate operateru platnog sistema odlučuje rješenjem.
 (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana je konačno.
 (3) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se voditi upravni spor.

Obavještenje o izdavanju i oduzimanju dozvole**Član 39**

Centralna banka objavljuje u "Službenom listu Crne Gore" i dostavlja Centralnom registru Privrednog suda rješenje o izdavanju i oduzimanju dozvole.

Kontrola platnih sistema**Član 40**

- (1) Kontrolu rada platnog sistema vrši Centralna banka u skladu sa ovim zakonom, propisima Centralne banke i pravilima platnog sistema.

(2) Operater i učesnik platnog sistema dužni su da za potrebe kontrole obezbijede sve potrebne informacije i dokumentaciju koja se odnosi na rad platnog sistema.

(3) Centralna banka propisuje način vršenja kontrole platnih sistema.

Obaveza povjerljivosti u vršenju kontrole platnih sistema

Član 41

Centralna banka je dužna da podatke i informacije pribavljene prilikom vršenja kontrole platnog sistema čuva kao tajnu u skladu sa zakonom.

VI. VANSUDSKO RJEŠAVANJE SPOROVA U PLATNOM PROMETU

Komisija za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu

Član 42

Vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu vrši Komisija za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu (u daljem tekstu: Komisija).

Sporovi u platnom prometu

Član 43

(1) Sporovima u platnom prometu, u smislu ovog zakona, smatraju se sporovi između klijenta i izvršne institucije koji se odnose na izvršavanje transfera i izdavanje i upotrebu instrumenata elektronskog plaćanja.

(2) Komisija iz člana 42 ovog zakona neće rješavati sporove po kojima je već pokrenut sudski postupak i prekinuće vansudsko rješavanje spora, ukoliko se sudski spor pokrene u toku postupka rješavanja.

Osnivanje Komisije

Član 44

Komisija iz člana 42 ovog zakona osniva se pri Udruženju banaka i finansijskih institucija Crne Gore.

Uslovi za rad Komisije

Član 45

Udruženje banaka i finansijskih institucija Crne Gore vrši stručne i administrativne poslove za potrebe Komisije i obezbjeđuje prostorije i druge tehničke uslove za rad Komisije.

Sastav Komisije

Član 46

(1) Komisija iz člana 42 ovog zakona ima pet članova, od kojih po dva člana biraju i razrješavaju Udruženje banaka i finansijskih institucija Crne Gore i organizacije koje se bave zaštitom prava i interesa potrošača, a jednog člana bira i razrješava Centralna banka.

(2) Predsjednik Komisije je član kojeg bira i razrješava Centralna banka.

(3) Svaki član Komisije ima svog zamjenika koji se bira i razrješava na način predviđen stavom 1 ovog člana.

(4) Članovi Komisije biraju se na period od tri godine, uz mogućnost da budu ponovo birani samo jednom.

Uslovi za članstvo u Komisiji

Član 47

Za člana Komisije može biti izabrano lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci, pod uslovom da je poslovno sposobno i da nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova vansudskog rješavanja sporova u platnom prometu.

Prestanak članstva u Komisiji

Član 48

(1) Članstvo u Komisiji prestaje :

- 1) istekom mandata;
- 2) ako član to sam zatraži;
- 3) ako se utvrdi da ne ispunjava uslove iz člana 47 ovog zakona;
- 4) ako se na način propisan zakonom utvrdi da je kod člana Komisije došlo do gubitka radne sposobnosti;
- 5) smrću.

(2) U slučaju prestanka članstva u Komisiji , novi član se bira u roku od 30 dana od dana prestanka članstva.

Razlozi isključenja članstva u Komisiji

Član 49

(1) Član Komisije koji ima lične ili druge interese u vansudskom rješavanju sporova u platnom prometu ili je povezan sa bilo kojom od stranaka u sporu ne može kao član Komisije učestvovati u rješavanju predmetnog spora.

(2) Član Komisije koji iz bilo kog razloga ne može biti nepristrasan dužan je da o tome odmah obavijesti subjekat nadležan za izbor i razrješenje radi određivanja njegovog zamjenika za učestvovanje u radu Komisije.

Rad Komisije

Član 50

- (1) Način rada Komisije uređuje se Poslovníkom o radu koji donosi Komisija.
- (2) Saglasnost na Poslovník iz stava 1 ovog člana daje Centralna banka.

Poslovna tajna

Član 51

Članovi Komisije i njihovi zamjenici dužni su da kao poslovnu tajnu čuvaju sve informacije koje su saznali u toku obavljanja svoje dužnosti.

Sredstva za rad Komisije

Član 52

Sredstva za rad Komisije obezbjeđuje Centralna banka i Udruženje banaka i finansijskih institucija Crne Gore, u srazmjeri 50 % : 50 %.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 53

(1) Novčanom kaznom od desetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) u unutarbankarskom transferu odobrenja ne odobri račun korisnika, odnosno ne izvrši gotovinsku isplatu korisniku istog bankarskog dana kada je primila nalog inicijatora, odnosno na datum valute (član 9 stav 1);

2) u unutarbankarskom transferu zaduženja ne odobri račun korisnika, odnosno ne izvrši gotovinsku isplatu korisniku istog bankarskog dana kada je primila nalog inicijatora, odnosno na datum valute (član 9 stav 2);

3) u međubankarskom transferu odobrenja izvršna institucija inicijatora ne prenese sredstva izvršnoj instituciji korisnika istog bankarskog dana kada je inicijator izdao nalog, odnosno na datum valute, a izvršna institucija korisnika ne odobri račun korisnika, odnosno ne izvrši gotovinsku isplatu korisniku istog bankarskog dana kada je primila sredstva na svoj račun (član 9 stav 3);

4) u međubankarskom transferu zaduženja izvršna institucija dužnika ne prenese sredstva izvršnoj instituciji inicijatora istog bankarskog dana kada je primila nalog inicijatora, odnosno na datum valute, a izvršna institucija inicijatora ne odobri račun inicijatora istog bankarskog dana kada je primila sredstva na svoj račun (član 9 stav 4);

5) ne izvrši transfer u punom iznosu koji je naznačen u nalogu, bez ikakvih odbitaka (član 10);

6) otvori račun bez prethodno zaključenog ugovora sa klijentom (član 11 stav 1);

7) ukine račun pod uslovima koji nijesu utvrđeni zakonom ili drugim propisom, odnosno ugovorom iz člana 11 stav 1 ovog zakona (član 11 stav 3);

8) ukine račun klijenta koji je blokiran na osnovu odluke nadležnog organa, ukoliko zakonom nije drukčije utvrđeno (član 11 stav 4);

9) ne vodi registar računa svojih klijenata (član 12 stav 3);

10) ne dostavi Centralnoj banci podatke o otvorenim računima, promjene podataka o računu i podatke o ukidanju računa najkasnije do kraja bankarskog dana u kojem je račun otvoren, ukinut ili promjena izvršena (član 12 stav 4);

11) ne obezbijedi, u pisanoj formi, svakoj zainteresovanoj strani informacije o opštim uslovima i procedurama za izvršavanje transfera (član 13 stav 1 tačka 1);

12) ne dostavi klijentu izvještaj o stanju, svim promjenama na računu i iznosu naknade koju klijent plaća (član 13 stav 1 tačka 3);

13) ne ispita svaku reklamaciju klijenta i, ukoliko nađe da je opravdana, ne izvrši potrebna usaglašavanja i korekcije bez odlaganja (član 13 stav 1 tačka 4);

14) ne objavi tarifu po kojoj naplaćuje naknadu za usluge transfera u svojim prostorijama za rad klijentima i na web-site (član 13 stav 1 tačka 5);

15) ne dostavi Centralnoj banci tarifu po kojoj naplaćuje naknadu za usluge transfera u roku od tri dana od dana donošenja akta o visini naknade za usluge transfera (član 13 stav 1 tačka 6);

16) ne ispravi grešku u slučaju pogrešnog transfera (član 15 stav 1);

17) ne izvrši ispravku na svoj teret, ukoliko na računu na koji su pogrešno prenesena sredstva nema ili nema dovoljno sredstava (član 15 stav 3);

18) dokumentaciju o izvršenim transferima ne arhivira i čuva pet godina, a elektronske podatke o izvršenim transferima 10 godina od dana izvršenja transfera (član 16).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.

Član 54

(1) Novčanom kaznom od desetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne stvori uslove imaocu za blagovremeno obavješćavanje izdavaoca instrumenta udaljenog pristupa o gubitku, krađi ili zloupotrebi instrumenta udaljenog pristupa ili sredstva koje omogućava njegovu upotrebu, neovlašćenom transferu koji je registrovan na računu imaoca i grešci ili nepravilnosti u vođenju računa od strane izdavaoca (član 23 stav 1 tačka 1);

2) nakon prijema obavješćenja iz člana 23 stav 1 tačka 1 ovog zakona ne preduzme sve radnje da bi se spriječila dalja upotreba instrumenta udaljenog pristupa (član 23 stav 1 tačka 2);

3) ne obezbijedi imaocu izvještaj o transferima koji su izvršeni instrumentom udaljenog pristupa (član 23 stav 1 tačka 3);

4) izda instrument udaljenog pristupa suprotno zabrani iz člana 23 stav 2 tačka 1 ovog zakona;

5) otkrije lični identifikacioni broj imaoca (PIN) ili drugi kod suprotno zabrani iz člana 23 stav 2 tačka 2 ovog zakona;

6) ne pripremi, u pisanoj formi, opšte uslove (član 25 stav 1);

7) o svakoj izmjeni opštih uslova ne obavijesti imaoca, najmanje 30 dana prije stupanja na snagu izmjena (član 25 stav 4);

8) opšte uslove, kao i njihove izmjene ne dostavi Centralnoj banci u roku od tri dana od dana usvajanja (član 25 stav 5);

9) ne dostavlja Centralnoj banci izvještaj iz člana 27 stav 1 ovog zakona, na način i u rokovima koje propiše Centralna banka (član 27 stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.

Član 55

(1) Novčanom kaznom od desetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj organ, odnosno pravno lice, ako:

1) ne podnese zahtjev Centralnoj banci za odobrenje promjena u ugovoru o platnom sistemu ili u pravilima platnog sistema (član 31 stav 2);

2) ne obezbijedi sve potrebne informacije i dokumentaciju koja se odnosi na rad platnog sistema (član 40 stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u organu, odnosno pravnom licu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.

Član 56

(1) Novčanom kaznom od desetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice, ako bez potrebne dozvole ili odobrenja obavlja usluge izdavanja instrumenata udaljenog pristupa (član 28).

(2) Novčanom kaznom od desetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice, ako suprotno zabrani iz člana 32 stav 2 ovog zakona obavlja djelatnost operatera platnog sistema.

(3) Za prekršaj iz st. 1 i 2 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje i primjena propisa

Član 57

(1) Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji važe na dan stupanja na snagu ovog zakona, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja propisa

Član 58

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Odluka o platnom prometu u zemlji ("Službeni list RCG", br. 78/04, 6/05 i 33/05).

Stupanje na snagu zakona

Član 59

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-813/9

Podgorica, 8. oktobra 2008. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PREDSJEDNIK

Ranko Krivokapić